

**DECIZIA nr.560
din 18 septembrie 2018**

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.6 [cu referire la art.18 alin.(1¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006], art.I pct.18 [cu referire la art.61 alin.(3) și (4) din Legea nr.192/2006] și ale art.I pct.21 [cu referire la art.76 din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Ioana Marilena Chiorean	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, obiecție formulată de 96 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și deputați neafiliați.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.5226 din 2 iulie 2018, și constituie obiectul Dosarului nr.1018A/2018. La sesizare a fost anexată Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind

medierea și organizarea profesiei de mediator, adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 26 iunie 2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, autorii sesizării susțin că prevederile art.43 alin.(2¹) și art.60¹ din legea criticată încalcă dispozițiile art.147 alin.(4) din Constituție, privind obligativitatea efectelor deciziilor Curții Constituționale, deoarece legiferează obligativitatea procedurii de informare cu privire la mediere, deși această procedură a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr.266 din 7 mai 2014. În acest sens, autorii sesizării redau considerentele de la paragrafele 17 la 27 din această decizie, susținând că legiuitorul a ignorat aceste considerente, potrivit cărora procedura prealabilă, obligatorie, a medierii încalcă dispozițiile art.21 din Constituție, și a procedat la reintroducerea acestei obligații, prin modificarea art.43 alin.(2¹) și a art.60¹ din Legea nr.192/2006. Se arată că este de domeniul evidenței natura imperativă a celor două modificări, prin utilizarea verbelor „*vor încerca*”, în cazul art.43 alin.(2¹), și „*sunt ținute*”, în cazul art.60¹ din legea criticată, ambele având scopul reintroducerii caracterului obligatoriu al procedurii de mediere, prealabil exercitării dreptului fundamental de liber acces la justiție, ceea ce reprezintă o încălcare a Deciziei Curții Constituționale nr.266 din 7 mai 2014, cu consecința nerespectării art.147 alin.(4) și a art.21 din Constituție. Acest caracter imperativ al procedurii de mediere este întărit și de dispozițiile art.61 alin.(3) și (4), așa cum au fost introduse prin legea criticată. În consecință, autorii sesizării solicită constatarea neconstituționalității prevederilor art.43 alin.(2¹), art.60¹ alin.(1) și art.61 alin.(3) și (4) din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, deoarece încalcă dispozițiile art.147 alin.(4) și ale art.21 din Constituție.

4. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată

președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

5. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere, prin adresa cu nr.2/7803 din 3 septembrie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.7641 din 3 septembrie 2018, în sensul că sesizarea formulată de 96 de deputați este neîntemeiată.

6. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 21 din Constituție, se arată că acest text constituțional prevede lărgirea garanțiilor constituționale și instituționale ale drepturilor și libertăților fundamentale, obiectiv determinat de evoluția democrației constituționale, de necesitatea corelării dispozițiilor Constituției privitoare la drepturile și libertățile fundamentale cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, mai ales, cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Sub aspectul garanțiilor pe care le consacără, dispozițiile art. 21 din Constituție se corelează cu cele ale art. 1 alin. (4), referitoare la separația puterilor în stat, art. 24, referitor la dreptul la apărare, art. 52, referitor la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, art. 124 - 130, referitoare la instanțele judecătorești, precum și cu art. 142 - 146 referitoare la Curtea Constituțională. Prin Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, Curtea Constituțională a statuat că „liberul acces la justiție presupune accesul la toate mijloacele procedurale prin care se înlăpătează actul de justiție. S-a considerat că legiuitorul are competența exclusivă de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, astfel cum rezultă din art. 126 alin. (2) din Constituție”. Examinând art. 21 din Constituție, în ansamblul normelor constituționale, se constată, astfel, cum, de altfel, s-a reținut și în doctrină că, prin generalitatea formulării sale, acesta permite accesul la justiție al oricărei persoane fizice (cetățean, străin, apatrid) sau juridice, pentru apărarea oricărui drept sau libertate și a oricărui interes legitim, în

mod concret și efectiv, în sensul ca justițiabilul să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care aduce o atingere drepturilor sale, și fără ca vreo lege să poată îngădi acest drept. Aceasta nu înseamnă, însă, că accesul liber la justiție este un drept absolut ci, așa cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în mai multe decizii (de exemplu, *Golder împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, 1975; *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, 1985,) dreptul de acces la justiție poate face obiectul unor limitări. Aceste limitări sunt implicit permise, deoarece dreptul de acces la justiție necesită, prin însăși natura sa, o reglementare din partea statelor, care poate să varieze în timp și spațiu, în funcție de nevoile și resursele de care dispune comunitatea. Gradul de acces permis de legislația națională trebuie să fie însă suficient pentru a asigura accesul individual la instanță, în lumina principiului supremației dreptului într-o societate democratică. În același sens, prin Decizia nr. 894 din 5 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 din 24 ianuarie 2007, Curtea Constituțională a statuat că „dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut, orice restricție fiind admisă atât timp cât nu se aduce atingere dreptului de acces la un tribunal în substanța sa, statul dispunând în acest sens de o marjă de apreciere.” Limitarea accesului la justiție și, prin urmare consacrarea caracterului său de a nu constitui un drept absolut, trebuie, în mod categoric, prevăzută prin lege adoptată în conformitate cu dispozițiile constituționale. În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a reținut că „în sensul principiului constituțional instituit de art. 21 privind accesul liber la justiție, se înscrie și posibilitatea oricărei persoane de a se adresa direct și nemijlocit instanțelor de judecată pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.” Ca urmare, „existența oricărui impediment administrativ, care nu are o justificare obiectivă sau rațională și care ar putea până la urmă să nege acest drept al persoanei, încalcă, în mod flagrant, prevederile art. 21 alin. (1)-(3) din Constituție.” Art. 21 din Legea fundamentală a fost modificat, urmare revizuirii Constituției, în

sensul adăugării alineatului (4) potrivit căruia „*jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite*”. Cu privire la aplicarea acestui text constituțional, Curtea Constituțională a făcut distincție între *jurisdicții speciale administrative* (sintagma consacrată de textul constituțional) și procedura administrativă prealabilă, arătând că „dispoziția constituțională a desființat condiția prealabilă numai pentru procedura administrativ juridicțională. Nici o dispoziție constituțională nu interzice ca, prin lege, să se instituie o procedură administrativă prealabilă, fără caracter juridicțional, cum este, de exemplu, procedura recursului grațios sau ierarhic” (a se vedea în acest sens Decizia nr.220 din 6 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 16 iunie 2004, urmată de menținerea liniei jurisprudențiale). Accesul liber la justiție este compatibil cu reglementarea unor proceduri speciale, pentru situații deosebite, cu condiția asigurării posibilității neîngrădite a tuturor celor interesați de a utiliza aceste proceduri, în formele și modalitățile prevăzute de lege, precum și a asigurării caracterului efectiv al acestui drept. Prin Decizia nr. 266 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 464, din 25 iunie 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.2 alin.(1) și (1²) din Legea nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, cu motivarea că obligativitatea participării la informarea despre avantajele medierii reprezintă o îngrădire a accesului liber la justiție, deoarece se constituie într-un filtru pentru exercitarea acestui drept constituțional, iar, prin sancțiunea inadmisibilității cererii de chemare în judecată, acest drept este nu doar îngrădit, ci chiar interzis. În speță, prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, legiuitorul a instituit o procedură voluntară și nu una obligatorie, în concordanță cu Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 136 din 24 mai 2008.

7. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție, se arată că acestea au o aplicabilitate generală, în sensul că își găsește aplicarea în raport cu toate deciziile Curții pronunțate în exercitarea atribuțiilor prevăzute de Constituție și Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. În jurisprudența sa, Curtea a reținut, în mai multe cazuri, că nu poate fi un legiuitor pozitiv, în speță nefiind încălcate decizii ale Curții și, implicit, prevederile art.147 alin.(4) din Constituție, privind efectele general obligatorii și pentru viitor ale deciziilor Curții Constituționale.

8. Președintele Senatului și Guvernul nu au transmis Curții Constituționale punctele lor de vedere.

9. Pe rolul Curții Constituționale se află și obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, formulată, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, de Președintele României.

10. Sesizarea de neconstituționalitate a fost transmisă cu Adresa nr.CP1/1231 din 20 iulie 2018 de către Președintele României, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.6927 din 20 iulie 2018, **și constituie obiectul Dosarului nr.1167A/2018.**

11. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, Președintele României susține că, prin conținutul său normativ, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator contravine normelor și principiilor constituționale consacrate de art. 1 alin. (5), art. 21, art. 124 alin. (3), art. 147 alin. (4) și de art. 148 alin. (2) și (4), pentru argumentele ce urmează a fi prezentate în continuare.

12. Art.I pct.6 din legea criticată prevede completarea art.18 din Legea nr. 192/2006 cu un nou alineat, potrivit căruia: „*Consiliul de mediere înființează*

Institutul de formare continuă, în vederea creșterii calității pregătirii profesionale continue a mediatorilor autorizați". Aceste dispoziții încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, deoarece nu precizează statutul juridic al acestei entități, Institutul de formare continuă, nefiind clar care sunt dispozițiile aplicabile acestuia. Totodată, este neclar dacă formarea profesională a mediatorilor va fi asigurată doar de această entitate sau rolul său va fi unul complementar celorlalți furnizori de formare profesională, prevăzuți la art. 9 alin. (1) din lege, potrivit căruia: *„Formarea profesională a mediatorilor se asigură prin cursuri de formare profesională organizate de către furnizorii de formare și de către instituțiile de învățământ superior acreditate*". Aceste neclarități privind statutul juridic al Institutului de formare continuă, respectiv raportul dintre acesta și ceilalți furnizori de formare profesională, prevăzuți deja de dispozițiile Legii nr. 192/2006, generează o neclaritate în aplicare, contrară exigențelor de calitate a legii prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție.

13. Art. I pct.10 din legea criticată încalcă art. 147 alin. (4) din Constituție, deoarece, potrivit alin. (2¹) al art. 43 din Legea nr. 192/2006, părțile *„vor încerca soluționarea litigiului prin mediere*”, în cazurile prevăzute de art. 60¹ din lege. Forma aflată în vigoare precizează că *„în procesele și cererile în materie civilă și comercială, înainte de introducerea cererii de chemare în judecată, părțile pot încerca soluționarea litigiului prin mediere*". Prin Decizia nr. 266 din 7 mai 2014, Curtea Constituțională a arătat că „art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 trebuie privit din prisma efectelor declarării ca neconstituționale a prevederilor art. 2 alin. (1) și (1²) din Legea nr. 192/2006. Astfel, în cazul în care părțile vor opta pentru mediere, în scopul rezolvării diferendelor existente între ele, acestea se vor prezenta la ședința de informare cu privire la avantajele medierii doar în situația în care vor considera necesară participarea la o astfel de ședință, pentru informații și lămuriri cu privire la avantajele medierii. (...) Participarea la ședința de informare nu va mai reprezenta

însă o obligație pentru părți, ci o opțiune voluntară a persoanelor interesate să recurgă la o asemenea metodă alternativă, facultativă, de soluționare a conflictelor. Așa fiind, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 este neîntemeiată”. Astfel, prin această decizie, Curtea a reținut că, în toate cazurile prevăzute de art. 60¹ din lege, participarea părților nu trebuie să reprezinte o obligație, ci o opțiune voluntară a părților. Prin urmare, dispozițiile imperative „*vor încerca soluționarea litigiului prin mediere*” încalcă jurisprudența Curții Constituționale amintită, aducând atingere dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție.

14. Art. I pct. 12 din legea criticată încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, deoarece prevăd că „*acordul de mediere verificat și atestat de către avocații părților, de către notarul public sau de către un avocat sau notar public ales de mediator cu acordul părților, este titlu executoriu*”. În prezent, acordul de mediere autentificat de către un notar reprezintă titlu executoriu. În privința înscrisurilor sub semnătură privată, art. 641 din Codul de procedură civilă arată că „*înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii, numai dacă sunt înregistrate în registrele publice, în cazurile și condițiile anume prevăzute de lege*”. Din această perspectivă, se susține că necorelarea celor două dispoziții atrage neclaritatea dispozițiilor art. I pct. 12 din legea criticată, cu atât mai mult cu cât Legea nr. 192/2006 nu prevede un registru public pentru respectarea dispozițiilor art. 641 din Codul de procedură civilă. În plus, pe lângă această procedură, art.59 alin.(2) din Legea nr.192/2006 reglementează și posibilitatea părților de a solicita instanței încuviințarea înțelegerii părților, printr-o hotărâre care reprezintă, de asemenea, un titlu executoriu. Într-o astfel de situație, nu este clar dacă cele două proceduri reglementate pentru obținerea unui titlu executoriu reprezintă posibilități alternative sau dacă solicitarea adresată instanței este condiționată de parcurgerea procedurii instituite prin art. I pct. 12 din legea criticată.

15. Art. I pct. 21 din legea criticată – prin care se introduc două noi articole, art. 76 și 77 în Legea nr.192/2006 - încalcă art. 21, art. 124 alin. (3) și art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție. Potrivit art. 76, judecătorul, în baza rolului său activ, aplicând dispozițiile art. 227 din Codul de procedură civilă, dispune trimiterea părților la mediere, în cauzele ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii, și care se află pe rolul primei instanțe de judecată de mai mult de 18 luni de la învestirea acesteia, fără a fi soluționate, exceptând cauzele în care acestea au încercat soluționarea prin mediere.

16. În primul rând, prin această normă cu caracter imperativ, părțile sunt plasate în afara cadrului procesual, fiind obligate ca, în cauzele precizate mai sus, să parcurgă procedura medierii, ceea ce constituie o îngrădire a accesului liber la justiție, stabilit de art. 21 din Constituție. Chiar dacă modificările aduse Legii nr. 192/2006 nu prevăd o sancțiune pentru neparcurgerea procedurii medierii (spre deosebire de situația în care a fost pronunțată Decizia nr.266 din 7 mai 2014, când neparticiparea la ședința de informare privind avantajele medierii atrăgea inadmisibilitatea cererii de chemare în judecată), totuși, norma imperativă referitoare la dispunerea trimiterii părților la mediere determină suspendarea litigiului în cauză. Acest lucru obligă părțile să urmeze procedura de mediere, în detrimentul continuării procesului în fața instanței, aspect ce aduce atingere accesului la justiție, prevăzut de art. 21 din Legea fundamentală. De asemenea, obligativitatea trimiterii cauzei, de către judecător, la mediere, în cauzele care nu au fost soluționate în termen de 18 luni de la înregistrare, reprezintă o modalitate de temporizare a procedurii judiciare, contrară dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, sub aspectul duratei rezonabile a unui proces, reglementat de art. 21 alin. (3) din Constituție.

17. În al doilea rând, se susține că această normă intră în contradicție cu prevederile art. 227 din Codul de procedură civilă, care prevede că judecătorul poate

invita părțile să participe la mediere, și recomandă acestora să recurgă la procedura medierii, precizând, totodată, faptul că medierea nu este obligatorie pentru părți. În același sens, sunt și dispozițiile art.5 din Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială, potrivit cărora instanța poate invita părțile să recurgă la mediere pentru a soluționa litigiul, atunci când este cazul și având în vedere toate circumstanțele cazului respectiv. Instanța poate, de asemenea, invita părțile să participe la o sesiune de informare privind recurgerea la mediere, dacă astfel de sesiuni sunt organizate și sunt ușor accesibile. Mai mult de atât, în preambulul acestei Directive se precizează că medierea ar trebui să constituie o procedură voluntară, în sensul că părțile sunt ele însele responsabile de procedură, o pot organiza după cum doresc și o pot încheia în orice moment. Or, spre deosebire de textul directivei, se susține că dispozițiile art. 76 nu fac trimitere la posibilitatea aprecierii judecătorului și nici la evaluarea tuturor circumstanțelor cazului respectiv, contrar textului art.5 alin.(1) din actul european anterior menționat. Astfel, dispozițiile art.76 din legea criticată aduc atingere și dispozițiilor constituționale ale art. 148 alin. (2) și (4).

18. În al treilea rând, prin art.76 din legea criticată, se instituie o obligație în sarcina judecătorului, de a dispune trimiterea părților la mediere. Or, art.124 alin.(3) din Constituție, referitor la independența judecătorilor, presupune că judecătorul, în cadrul unui proces, își exercită atribuțiile potrivit legii, cu obiectivitate și echilibru de la caz la caz, astfel încât acesta să fie singurul în măsură să hotărască asupra unei eventuale decizii cu privire la conduita părților, pe parcursul desfășurării procesului. Prin instituirea unei asemenea obligații în sarcina judecătorului, de a dispune trimiterea părților la mediere, se susține că este eliminată posibilitatea judecătorului de a evalua circumstanțele cauzei și de a aprecia când anume este necesară o astfel de recomandare. Or, în situația de față, judecătorul este obligat să aplice în mod automat o procedură, mai precis, în acest caz judecătorului nu-i mai aparține decizia

de a recomanda părților medierea. În legătură cu principiul constituțional al independenței judecătorilor, Curtea Constituțională a precizat că atribuțiile judecătorului implică identificarea normei aplicabile, analiza conținutului său și o necesară adaptare a acesteia la faptele juridice pe care le-a stabilit, astfel încât legiuitorul, aflat în imposibilitate de a prevedea toate situațiile juridice, lasă judecătorului, investit cu puterea de a spune dreptul, o parte din inițiativă (Decizia nr. 838 din 27 mai 2009). Prin introducerea acestei reglementări, însă, judecătorul de caz este lipsit de această inițiativă și, prin urmare, dispozițiile art. 76 din legea criticată contravin și art. 124 alin. (3) din Legea fundamentală.

19. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

20. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere, prin adresa cu nr.2/7802 din 3 septembrie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.7643 din 3 septembrie 2018, în sensul că sesizarea formulată de Președintele României este neîntemeiată.

21. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art.1 alin. (5) din Constituție, de către dispozițiile art. I pct. 6 din legea criticată, se arată că formarea profesională continuă realizată în cadrul unui Institut de formare continuă, înființat pentru o anumită categorie profesională nu reprezintă o noutate în legislația românească, întrucât și profesia de avocat, reglementată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, beneficiază de acest tip de formare profesională continuă, realizat în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (I.N.P.P.A). Astfel, art. 22 alin. (4) din Legea 51/1995 prevede că „*Avocatul definitiv este obligat să frecventeze formele de pregătire profesională continuă organizate de barou, Institutul Național pentru*

Pregătirea și Perfecționarea Avocaților sau de formele de exercitare a profesiei, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat”, iar statutul juridic al acestui Institut este reglementat de Regulamentul de organizare și funcționare al I.N.P.P.A. Acest Institut de formare continuă are un regulament propriu, care prevede statutul juridic și modul de organizare și funcționare, Legea nr. 51/1995 instituind doar obligația avocaților de a urma cursurile de formare profesională din cadrul I.N.P.P.A. Astfel, înființarea unui Institut de formare continuă de către Consiliul de mediere, nu contravine art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, întrucât clarificarea aspectelor ce țin de organizarea și funcționarea acestui Institut se va face printr-un regulament propriu, și nu prin lege. Mai mult, legea supusă controlului de neconstituționalitate prevede la art. I pct. 21 completarea dispozițiilor legii cu dispozițiile Statutului profesiei de mediator, iar la art.37 alin. (1) din Statut se precizează că *„formarea profesională a mediatorilor se asigură prin cursuri de formare profesională organizate de către Institutul de Formare al Consiliului de Mediere, furnizorii de formare autorizați în domeniul medierii și de către instituțiile de învățământ superior acreditate ale căror programe sunt autorizate de Consiliu.”*. Totodată, art. 38 alin. (4) din Statut prevede că *„ambele tipuri de formare sunt asigurate de formatori autorizați pentru pregătirea adulților și atestați de Consiliu, cu respectarea legislației în vigoare și procedurii emise de Consiliu”*. Prin urmare, se observă că legea criticată este în concordanță cu prevederile Statutului profesiei de mediator, care prevede, în mod clar, raportul dintre Institutul de formare înființat de Consiliul de mediere și ceilalți furnizori de formare profesională prevăzuți de art. 9 alin. (1) din Legea 192/2006.

22. Cu privire la critica referitoare la dispozițiile art. I pct. 12 din legea criticată, se susține că, într-adevăr, Legea nr.192/2006 nu prevede un registru public pentru actele atestate de avocați, însă acestea se înregistrează în Registrele Naționale ale Avocaților Români prevăzute de art.3 alin.(3) și art.5 alin.(10) din Legea nr.

51/1995. Așadar, acordul de mediere atestat de avocat este titlu executoriu, în concordanță cu art. 641 din Codul de procedură civilă, doar dacă este înregistrat în registrele menționate mai sus. Așa cum precizează autorul sesizării, în prezent acordul de mediere autentificat de către un notar public reprezintă titlu executoriu, iar Legea nr. 192/2006 prevede la art. 59 alin. (2) posibilitatea părților de a solicita instanței să încuviințeze înțelegerea acestora printr-o hotărâre judecătorească. Astfel, introducerea posibilității ca acordul de mediere să fie atestat și de către avocații părților reprezintă o a treia modalitate de a obține un acord de mediere, care să fie titlu executoriu. Astfel, reiese în mod clar că aceste proceduri sunt alternative, iar solicitarea adresată instanței de a pronunța o hotărâre prin care să încuviințeze înțelegerea părților, nu este condiționată de parcurgerea unei alte proceduri.

23. Referitor la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 21 din Constituție, se reiau susținerile prezentate în punctul de vedere exprimat în Dosarul nr.1018A/2018, astfel cum au fost reținute la par.6 al prezentei decizii. În plus, se arată că, prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014, Curtea a reținut că „stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie o încălcare a accesului liber la justiție. Mai mult, s-a statuat că liberul acces la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție”. În concluzie, se apreciază că, prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, legiuitorul a instituit o procedură pentru cazuri limitativ enumerate, procedură care nu aduce atingere accesului liber la justiție, ci instituie reguli de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești.

24. Totodată cu privire la criticile referitoare la încălcarea art. 124 alin. (3) și ale art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, se arată că acestea sunt neîntemeiate,

deoarece legea instituie reguli de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, în cazuri limitativ prevăzute, fără a aduce atingere independenței judecătorului și fiind în concordanță cu legislația europeană. Independența judecătorului, așa cum s-a arătat în doctrină, presupune judecarea cauzelor independent față de alte organe ale statului și chiar față de organele lor ierarhic superioare, fiind supuși numai legii, ale cărei dispoziții sunt chemați să le respecte. Astfel, prin noua reglementare, potrivit căreia judecătorul trebuie să dispună trimiterea părților la mediere, aceasta fiind o procedură reglementată de lege, nu se încalcă independența judecătorului prevăzută de art. 124 din Constituție.

25. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, se susține că motivarea Deciziei nr.266 din 7 mai 2014 a rezidat în faptul că obligativitatea participării la informarea despre avantajele medierii este neconstituțională, deoarece prevedea sancțiunea inadmisibilității cererii de chemare în judecată în cazul neparcurgerii acestei proceduri. În legea criticată nu este prevăzută o sancțiune pentru neparcurgerea procedurii medierii înainte de sesizarea instanței de judecată, părțile putând introduce oricând cerere de chemare în judecată. Mai mult, alin. (3) al art. 43 din Legea nr. 192/2006 a rămas nemodificat, și prevede că *„dacă una dintre părți refuză, în scris, în mod explicit, medierea ori nu răspunde invitației menționate la alin. (1) ori nu se prezintă de două ori la rând la datele fixate pentru semnarea contractului de mediere, medierea se consideră neacceptată”*. Astfel, reiese, în mod clar, că textele criticate prevăd situații diferite, și, prin urmare, nu se încalcă Decizia nr. 266 din 7 mai 2014 a Curții Constituționale a României.

26. Președintele Senatului și Guvernul nu au transmis Curții Constituționale punctele lor de vedere.

27. La Dosarul nr.1018A/2018, a fost transmis un punct de vedere de către Consiliul de Mediere, prin care se susține Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator și se solicită

Curții Constituționale respingerea celor două sesizări de neconstituționalitate. În acest sens, se arată, în esență, că dispozițiile criticate sunt în concordanță cu Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială. De asemenea, modificările aduse Legii nr.192/2006 prin legea criticată reprezintă, în fapt, transpuneri ale considerentelor Deciziei Curții Constituționale nr.266 din 7 mai 2014, care, la par.24, indică finalizarea procedurii de mediere, iar nu simpla informare asupra medierii. La acest punct de vedere, au fost anexate petițiile promovate de Corpurile Profesionale ale Mediatorilor din București și din județele Buzău, Sibiu, Vâlcea, Bihor, Brașov, Sălaj, Cluj, Tulcea, Prahova, Bacău, Constanța, Bistrița-Năsăud, Olt, Neamț, Suceava, Alba, Hunedoara, Iași, Arad, Gorj, Brăila, Caraș-Severin, Giurgiu, Argeș, Botoșani, Teleorman, Mureș, Harghita, Galați, Dâmbovița și Timiș.

CURTEA,

examinând obiecțiile de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, actele depuse la Dosarul nr.1018A/2018, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

28. În vederea soluționării prezentelor sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la verificarea admisibilității acestora. Potrivit art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, *„Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.”* Verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a obiecției de neconstituționalitate, prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și de art.15

alin.(2) din Legea nr.47/1992, trebuie realizată sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.455 din 31 mai 2018, par.27).

29. Astfel, în privința dreptului de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului *a priori*, Curtea observă că ambele sesizări au fost formulate de către titularii ai dreptului de sesizare prevăzuți expres de art.146 lit.a) din Constituție și de art.15 din Legea nr. 47/1992, și anume un număr de 96 de deputați, în Dosarul nr. 1018A/2018 și Președintele României, în Dosarul nr.1167A/2018.

30. Sub aspectul termenului în care titularul este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, Curtea observă că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator a fost adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 26 iunie 2018, a fost depusă la Secretarul general, pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității sale, la data de 27 iunie 2018, și a fost trimisă Președintelui României, pentru promulgare, la data de 3 iulie 2018. Curtea constată, așadar, că, în Dosarul nr.1018A/2018, obiecția a fost formulată în interiorul termenului de 5 zile prevăzut de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, aspect ce se încadrează în prima ipoteză din paragraful 70 al Deciziei nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018. În Dosarul nr.1167A/2018, Curtea constată că sesizarea a fost formulată de Președintele României, la data de 20 iulie 2018, în interiorul termenului de 20 zile de la primirea legii adoptate, termen prevăzut de art.77 alin.(1) din Constituție, pentru promulgarea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.67 din 21 februarie 2018, precitată, par.70).

31. În ceea ce privește obiectul sesizărilor de neconstituționalitate, Curtea constată că cele două obiecții de neconstituționalitate vizează o lege adoptată de

Parlament și trimisă spre promulgare, care nu a fost publicată în Monitorul Oficial al României, și, deci, nu este în vigoare.

32. Prin urmare, Curtea constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității legii criticate, obiect al ambelor sesizări de neconstituționalitate

33. Actul de sesizare în Dosarul Curții Constituționale nr. 1018A/2018 are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate dispozițiile art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006] și ale art.I pct.18 [cu referire la art.61 alin.(3) și (4) din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator.

34. Actul de sesizare în Dosarul Curții Constituționale nr.1167A/2018 are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate dispozițiile art.I pct.6 [cu referire la art.18 alin.(1¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006] și ale art.I pct.21 [cu referire la art.76 din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator.

35. Având în vedere faptul că obiectul celor două sesizări îl constituie dispoziții ale Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, pentru o bună administrare a actului de justiție constituțională, în temeiul art. 139 din Codul de procedură civilă, coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992, Curtea dispune, din oficiu, conexarea celor două cauze, respectiv a Dosarului nr. 1167A/2018 la Dosarul nr.1018A/2018, care a fost primul înregistrat, urmând ca instanța constituțională să pronunțe o singură decizie.

36. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie, în urma conexării celor două cauze, dispozițiile art.I pct.6 [cu referire la art.18 alin.(1¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006], art.I pct.18 [cu referire la art.61 alin.(3) și (4) din Legea nr.192/2006] și ale art.I pct.21 [cu referire la art.76 din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, dispoziții care au următorul cuprins: <<Art.I. – *Legea nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.441 din 22 mai 2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:[...]*

6. La articolul 18, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) *Consiliul de mediere înființează Institutul de formare continuă, în vederea creșterii calității pregătirii profesionale continue a mediatorilor autorizați.*”

[...]

10. La articolul 43, alineatul (2¹) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2¹) *În cauzele prevăzute la art.60¹, înainte de introducerea cererii de chemare în judecată, părțile vor încerca soluționarea litigiului prin mediere.*”

[...]

12. La articolul 58, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin.(3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) *Acordul de Mediere verificat și atestat de către avocații părților, de către notarul public sau de către un avocat sau notar public ales de mediator cu acordul părților, este titlu executoriu.*”

[...]

16. La articolul 60¹, partea introductivă a alineatului (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.60¹. – (1) În litigiile ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii sau al altei forme alternative de soluționare a conflictelor, părțile și/sau partea interesată, după caz, sunt ținute să facă dovada că au încercat procedura medierii, în următoarele materii: [...]”

[...]

18. La articolul 61, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin.(3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) În cazurile prevăzute la art.60¹, dacă odată cu primirea cererii de chemare în judecată, reclamantul nu a depus dovada că s-a încercat soluționarea conflictului prin mediere, instanța, odată cu comunicarea cererii de chemare în judecată, va solicita atât reclamantului, cât și pârâtului, să depună dovada că au încercat soluționarea pe cale amiabilă a litigiului, dacă o astfel de încercare a avut loc.

(4) În cazul în care până la data la care judecătorul fixează prin rezoluție, potrivit art.201 alin.(3) din Codul de procedură civilă, primul termen de judecată, niciuna dintre părți nu comunică instanței dovada prevăzută la alin.(2), instanța va solicita părților depunerea acesteia până la primul termen de judecată.”

[...]

21. După articolul 75 se introduc două noi articole, art. 76 și 77, cu următorul cuprins:

„Art.76. – Judecătorul, în baza rolului activ, aplicând dispozițiile art.227 din Codul de procedură civilă, dispune trimiterea părților la mediere, în cauzele ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii, și care se află pe rolul primei instanțe de judecată de mai mult de 18 luni de la investirea acesteia, fără a fi soluționate, exceptând cauzele în care acestea au încercat soluționarea prin mediere.[...].”

37. Autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că prevederile legii criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art.1 alin.(5), potrivit căruia „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”, art.21 privind accesul liber la justiție, art.124 alin.(3) privind independența judecătorilor, art.147 alin.(4) privind deciziile Curții Constituționale și ale art.148 alin.(2) și (4) privind integrarea în Uniunea Europeană.

38. **Analizând critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.6 [cu referire la art.18 alin.(1¹) din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate**, Curtea reține că Președintele României susține că aceste dispoziții - potrivit cărora „*Consiliul de mediere înființează Institutul de formare continuă, în vederea creșterii calității pregătirii profesionale continue a mediatorilor autorizați*” - încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, deoarece nu precizează statutul juridic al acestei entități, nefiind clar care sunt dispozițiile aplicabile acestui Institut de formare continuă. Totodată, se susține că este neclar dacă formarea profesională a mediatorilor va fi asigurată doar de această entitate sau rolul său va fi unul complementar celorlalți furnizori de formare profesională prevăzuți la art. 9 alin. (1) din lege. Cu privire la aceste critici, Curtea reține că, potrivit Legii nr.192/2006, sunt autorizate ca mediatori, de către Consiliul de mediere, persoanele care îndeplinesc cumulativ condițiile prevăzute la art.7 din aceeași lege, printre care și condiția privind absolvirea cursurilor „*pentru formarea mediatorilor, în condițiile legii, sau un program postuniversitar de nivel master în domeniu, acreditate conform legii și avizate de Consiliul de mediere*”. Art.9 din Legea nr.192/2006 prevede că formarea profesională a mediatorilor se asigură prin cursuri de formare profesională, autorizate de către Consiliul de mediere și organizate de către furnizorii de formare și de către instituțiile de învățământ superior acreditate, iar Consiliul de mediere va emite documentele care atestă competența profesională a mediatorilor. Potrivit art.10 din Legea nr.192/2006,

„Instituțiile și celelalte persoane juridice care desfășoară, conform art.9, programe de formare profesională a mediatorilor se înscriu de către Consiliul de mediere pe o listă, care va fi pusă la dispoziția celor interesați la sediul său, al instanțelor judecătorești și al autorităților administrației publice locale, precum și la sediul Ministerului Justiției și pe pagina de internet a acestuia”. Dispozițiile de lege criticate prevăd înființarea, de către Consiliul de mediere, a Institutului de formare continuă, în scopul creșterii calității pregătirii profesionale continue a mediatorilor autorizați.

39. Din examinarea dispozițiilor referitoare la formarea profesională a mediatorilor din Legea nr.192/2006 și a dispozițiilor de lege criticate, Curtea constată că înființarea Institutului de formare continuă a mediatorilor, aflat în subordinea Consiliului de mediere, se face potrivit legii, iar organizarea și funcționarea acestui institut se pot stabili printr-un regulament de organizare și funcționare sau printr-un alt act subsecvent legii.

40. Referitor la critica de neconstituționalitate potrivit căreia dispozițiile privind înființarea Institutului de formare a mediatorilor încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, nefiind clar care sunt dispozițiile aplicabile acestui Institut, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, sau

Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013). Aplicând aceste considerente de principiu la speță, Curtea constată că reglementarea, cu caracter general, a înființării Institutului de formare continuă a mediatorilor, fără prevederea unor norme concrete privind organizarea și funcționarea acestuia, nu constituie o încălcare a dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție, deoarece aceste norme urmează a fi reglementate printr-un act subsecvent legii. De altfel, în legislație există și alte prevederi referitoare la institute de formare a membrilor care aparțin unei profesii, cum sunt: Institutul National pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (I.N.P.P.A.), înființat, sub autoritatea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, potrivit Legii nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial nr. 440 din 24 mai 2018 (ale cărui norme privind organizarea și funcționarea sunt stabilite în Statutul profesiei de avocat, adoptat de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România); Institutul Notarial Român, înființat, în cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, potrivit art.55 alin.(1) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.237 din 19 martie 2018 (ale cărui norme privind organizarea și funcționarea sunt stabilite în Statutul Institutului Notarial Român, adoptat prin hotărâre a Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România). Curtea observă că, și în aceste cazuri, la fel ca în cazul dispozițiilor criticate, institutele de pregătire/formare a avocaților, respectiv a notarilor sunt înființate în baza legii, iar normele privind organizarea și funcționarea lor sunt detaliate prin acte juridice cu caracter inferior legii.

41. De asemenea, Curtea constată că și critica de neconstituționalitate potrivit căreia este neclar dacă formarea profesională a mediatorilor va fi asigurată doar de această entitate sau rolul său va fi unul complementar celorlalți furnizori de formare profesională, prevăzuți la art.9 alin. (1) din lege, este neîntemeiată. Astfel,

dispozițiile art.9 (care fac parte din CAPITOLUL II: *Profesia de mediator*, SECȚIUNEA 1: *Dobândirea, suspendarea și încetarea calității de mediator*) se referă la formarea profesională a mediatorilor, prin absolvirea cursurilor de formare profesională organizate de către furnizorii de formare și de către instituțiile de învățământ superior acreditate. Astfel, potrivit legii în vigoare, formarea profesională a mediatorilor se realizează prin intermediul furnizorilor de formare sau al instituțiilor de învățământ superior, și este autorizată de Consiliul de mediere. Textul de lege criticat prevede înființarea, în cadrul Consiliului de mediere, a Institutului de „*formare continuă*”, „*în vederea creșterii calității pregătirii profesionale continue a mediatorilor autorizați*”. Așadar, textul de lege criticat se referă la formarea continuă a mediatorilor deja autorizați, fără a conține norme neclare. Prin urmare, obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.6 [cu referire la art.18 alin.(1¹) din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator este neîntemeiată.

42. Analizând critica de neconstituționalitate privind dispozițiile art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate, Curtea reține că autorii obiecției – atât cei 96 de deputați, cât și Președintele României - susțin că aceste prevederi, potrivit cărora „*În cauzele prevăzute la art.60¹, înainte de introducerea cererii de chemare în judecată, părțile vor încerca soluționarea litigiului prin mediere*”, încalcă dispozițiile art.147 alin.(4) din Constituție, deoarece legiferează obligativitatea procedurii de informare cu privire la mediere, deși această procedură a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr.266 din 7 mai 2014. Cu privire la această critică, Curtea reține că, pronunțându-se în cadrul controlului de constituționalitate *a posteriori*, a constatat că dispozițiile art.2 alin.(1) și alin.(1²) din Legea nr.192/2006 sunt neconstituționale, prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul

Oficial al României, Partea I, nr.464 din 25 iunie 2014. La par.13-26 ale acestei decizii, Curtea a stabilit că medierea a fost consacrată în dreptul român odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.192/2006 și că, pornind de la definiția medierii, aceasta poate fi calificată ca fiind o procedură facultativă, informală, amiabilă, confidențială și desfășurată în prezența unui mediator (par.13). Curtea a reținut că, așa cum rezultă din coroborarea art.2 alin.(1) cu alin.(1²) din Legea nr.192/2006, pentru a se adresa instanței cu o cerere de chemare în judecată, pentru litigiile în materiile prevăzute de art.60¹ alin.(1) lit.a)-f) din legea precitată, legiuitorul a instituit în sarcina justițiabilului o obligație nouă, și anume aceea de a se adresa în prealabil unui mediator, pentru ca acesta să îl informeze despre avantajele medierii. În aceste condiții, Curtea a constatat că introducerea obligativității informării asupra medierii este în contradicție cu art.21 din Legea fundamentală (par.19). Curtea a constatat că obligativitatea participării la informarea despre avantajele medierii reprezintă o îngrădire a accesului liber la justiție, deoarece se constituie într-un filtru pentru exercitarea acestui drept constituțional, iar prin sancțiunea inadmisibilității cererii de chemare în judecată, acest drept este nu doar îngrădit, ci chiar interzis (par.22). Întrucât pot exista situații în care persoanele fizice sau juridice doresc ca soluționarea conflictului să se facă exclusiv de către instanța de judecată, Curtea a constatat că prin reglementarea legală criticată nu le este permis acestora să aprecieze singure dacă au sau nu nevoie de această informare. Accesul liber la justiție reprezintă facultatea fiecărei persoane de a se adresa unei instanțe judecătorești pentru apărarea drepturilor sale sau valorificarea intereselor sale legitime. Orice limitare a acestui drept, oricât de neînsemnată ar fi, trebuie să fie temeinic justificată, analizându-se în ce măsură dezavantajele create de ea nu cumva depășesc posibilele avantaje. Atât în jurisprudența Curții Constituționale, cât și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se arată că simpla sa consacrare legală, chiar și la nivelul suprem, prin Constituție, nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia,

atât timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole. Accesul la justiție trebuie să fie asigurat, în consecință, în mod efectiv și eficace (par.23). În concluzie, Curtea a constatat că obligația instituită în sarcina părților, persoane fizice sau persoane juridice, de a participa la ședința de informare privind avantajele medierii, sub sancțiunea inadmisibilității cererii de chemare în judecată, este o măsură neconstituțională, fiind contrară dispozițiilor art.21 din Constituție (par.25). Având în vedere aceste considerente, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că atât prevederile art.2 alin. (1), cât și cele ale art.2 alin.(1²) – care instituiau sancțiunea inadmisibilității cererii de chemare în judecată în caz de neîndeplinire a obligației de a participa la ședința de informare privind medierea - din Legea nr. 192/2006, sunt neconstituționale.

43. Curtea observă că, prin legea supusă controlului de constituționalitate, legiuitorul, în temeiul art.147 alin.(1) din Constituție, a procedat la punerea de acord a prevederilor declarate neconstituționale (prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014), cu dispozițiile constituționale. Analizând dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, adoptate ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.266 din 7 mai 2014, Curtea constată că aceasta aduce următoarele modificări esențiale Legii nr.192/2006: eliminarea ședinței de informare cu privire la avantajele medierii, ca etapă prealabilă sesizării instanței; instituirea „încercării de soluționare a conflictului prin mediere”; eliminarea sancțiunilor pentru neîndeplinirea procedurii prealabile a medierii; reglementarea certificatului de informare, ca dovadă a încercării procedurii de mediere; stabilirea îndatoririi judecătorului de a pune în vedere părților să încerce rezolvarea amiabilă prin mediere a litigiului, „cel mai târziu la primul termen de judecată”; obligativitatea medierii, în anumite cazuri prevăzute de art.76 din lege. Art.2 alin.(1) și (2) din Legea nr.192/2006, așa cum a fost modificat prin legea criticată, elimină obligația ședinței de informare și prevede că părțile, persoane fizice

sau juridice, *își pot soluționa conflictele de orice natură prin procedura medierii*, chiar și după declanșarea unui proces în fața instanței de judecată. Curtea observă că, în mod corelativ cu eliminarea obligativității ședinței de informare, s-a eliminat, din cuprinsul legii, și sancțiunea inadmisibilității cererii de chemare în judecată, fără să se stabilească vreo altă sancțiune pentru neparcurgerea încercării de soluționare a conflictului prin mediere, ceea ce este în conformitate cu cele stabilite de Curte prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014, par.22.

44. Însă, dispozițiile criticate - art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate - prevăd că, în cauzele menționate la art.60¹, înainte de introducerea cererii de chemare în judecată, *„părțile vor încerca soluționarea litigiului prin mediere.”* Curtea reține că, din interpretarea gramaticală a sintagmei *„vor încerca”*, rezultă că părțile unui litigiu sunt obligate să încerce soluționarea litigiului prin mediere. În sens contrar, dacă legiuitorul nu ar fi dorit instituirea obligativității încercării de soluționare a litigiului prin mediere, atunci ar fi folosit sintagma *„pot încerca”*. De asemenea, Curtea reține că, din interpretarea sistematică a dispozițiilor legii supuse controlului de constituționalitate, rezultă că voința legiuitorului a fost aceea a introducerii obligativității încercării de soluționare a litigiului prin mediere, deoarece a modificat și partea introductivă a dispozițiilor art.60¹ din Legea nr.192/2006, stabilind că *„părțile sunt ținute să facă dovada că au încercat procedura medierii”*. Chiar dacă legiuitorul nu a instituit nicio sancțiune pentru neîndeplinirea încercării soluționării litigiului prin mediere, dispozițiile art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006, astfel cum au fost modificate prin art.I pct.10 din legea criticată, reprezintă norme imperative onerative, care obligă părțile să încerce soluționarea litigiului prin mediere. Astfel, textul de lege criticat reprezintă o normă care impune părților o anumită acțiune, iar nu o normă permisivă, care ar lăsa la aprecierea părții alegerea unei anumite conduite, și anume aceea de a încerca sau nu soluționarea litigiului prin mediere.

45. Or, astfel cum a reținut Curtea, la par.23 al Deciziei nr.266 din 7 mai 2014, atât legislația națională - respectiv Legea nr. 192/2006 și Codul de procedură civilă [art. 227 alin. (2) teza finală] -, cât și Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului consacră medierea ca fiind o procedură facultativă, alternativă și informală. Totodată, la par.23 al deciziei sus-menționate, Curtea a reținut că, întrucât pot exista situații în care persoanele fizice sau juridice doresc ca soluționarea conflictului să se facă exclusiv de către instanța de judecată, prin reglementarea legală criticată nu le este permis acestora să aprecieze singure dacă au sau nu nevoie de informarea asupra medierii. Curtea a mai reținut că accesul liber la justiție reprezintă facultatea fiecărei persoane de a se adresa unei instanțe judecătorești, pentru apărarea drepturilor sale sau valorificarea intereselor sale legitime. Orice limitare a acestui drept, oricât de neînsemnată ar fi, trebuie să fie temeinic justificată, analizându-se în ce măsură dezavantajele create de ea nu cumva depășesc posibilele avantaje.

46. Având în vedere aceste considerente și ținând cont de dispozițiile constituționale ale art.147 alin.(4), potrivit cărora, de la data publicării lor în Monitorul Oficial, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, Curtea constată că obligația impusă părților de a încerca soluționarea litigiului prin mediere, chiar și atunci când părțile doresc ca soluționarea litigiului să se facă exclusiv de instanțele judecătorești, apare ca fiind o piedică în calea realizării și obținerii de către cetățean a drepturilor sale în justiție, și contravine celor statuate de instanța de contencios constituțional prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014. Astfel, dispozițiile art.I pct.10 din legea supusă controlului de constituționalitate – care modifică art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006 - contravin dispozițiilor art.147 alin.(4) și art.21 din Constituție.

47. Totodată, Curtea reține că însăși impunerea acestei conduite părților, prin folosirea sintagmei „*vor încerca*”, fără a fi urmată de vreo sancțiune sau de indicarea

vreunei conduite a judecătorului, în cazul în care părțile nu vor încerca soluționarea litigiului prin mediere, determină caracterul neclar și imprecis al normei criticate, ceea ce contravine dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție.

48. Analizând critica privind de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate, Curtea reține că autorul obiecției de neconstituționalitate din Dosarul nr.1167A/2018 susține că necorelarea acestora cu art.641 din Codul de procedură civilă atrage neclaritatea dispozițiilor art. I pct. 12 din legea criticată, cu atât mai mult cu cât Legea nr. 192/2006 nu prevede un registru public pentru respectarea dispozițiilor art. 641 din Codul de procedură civilă. În plus, pe lângă această procedură, art.59 alin.(2) din Legea nr.192/2006 reglementează și posibilitatea părților de a solicita instanței încuviințarea înțelegerii părților, printr-o hotărâre care reprezintă, de asemenea, un titlu executoriu. Într-o astfel de situație, nu este clar dacă cele două proceduri reglementate pentru obținerea unui titlu executoriu reprezintă o posibilitate alternativă sau dacă solicitarea adresată instanței este condiționată de parcurgerea procedurii instituite prin art.I pct.12 din legea criticată. Cu privire la aceste susțineri, Curtea reține că, potrivit art.58 alin.(1) din Legea nr.192/2006, când părțile aflate în conflict au ajuns la o înțelegere, se poate redacta un acord scris, *„care are valoarea unui înscris sub semnătură privată.”* În prezent, potrivit Legii nr.192/2006, în forma în vigoare, acordul de mediere trebuie să fie ori încuviințat de instanță printr-o hotărârea judecătorească, ori autentificat de notarul public, pentru a deveni titlu executoriu. În conformitate cu art.48 din Legea nr.192/2006, *„contractul de mediere constituie titlu executoriu cu privire la obligația părților de a achita onorariul scadent convenit mediatorului”*. Potrivit dispozițiilor criticate din legea supusă controlului de constituționalitate, și acordul de mediere verificat și atestat de către avocați constituie titlu executoriu.

49. Potrivit art.638 alin.(1) pct.4 din Codul de procedură civilă, în afară de hotărârile judecătorești definitive, pot fi titluri executorii și înscrisurile cărora legea le recunoaște putere executorie, iar, în conformitate cu art.641 din Codul de procedură civilă, „*înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii, numai dacă sunt înregistrate în registrele publice, în cazurile și condițiile anume prevăzute de lege.*” Curtea constată că legiuitorul are deplina competență de a reglementa cazurile și condițiile în care înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii. În acest sens, Curtea observă că, în legislație, există reglementări care prevăd că înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii, cum este, spre exemplu, art. 2157 alin.(1) din Codul civil [*„În ceea ce privește obligația de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în condițiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului”*].

50. Dispozițiile de lege criticate - art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate reglementează un caz de înscris sub semnătură privată ce constituie titlu executoriu, și anume acordul de mediere verificat și atestat de avocat. Faptul că legiuitorul nu a prevăzut expres în legea criticată și registrul public în care trebuie înregistrat, în temeiul art.641 din Codul de procedură civilă, acordul de mediere verificat și atestat de avocat, nu poate conduce la neconstituționalitatea dispozițiilor criticate din perspectiva lipsei de claritate. Registrele actelor întocmite de avocați sunt prevăzute în Legea nr.51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

51. De asemenea, Curtea constată că este neîntemeiată și critica potrivit căreia „nu este clar dacă cele două proceduri reglementate pentru obținerea unui titlu executoriu reprezintă o posibilitate alternativă sau dacă solicitarea adresată instanței este condiționată de parcurgerea procedurii instituite prin art.I pct.12 din legea criticată”. În acest sens, Curtea reține că art.59 din Legea nr.192/2006, forma în

vigoare, prevede, la alin.(1), că părțile pot solicita notarului public autentificarea înțelegerii lor și, la alin.(2), că părțile se pot înfățișa la instanța judecătorească pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească înțelegerea lor. Așadar, potrivit Legii nr.192/2006, în forma actuală, constituie titlu executoriu fie hotărârea judecătorească prin care instanța încuviințează înțelegerea părților, fie acordul de mediere autentificat de notarul public. Potrivit dispozițiilor de lege criticate, și acordul de mediere atestat de către avocați este titlu executoriu. Curtea reține, astfel, că reglementarea criticată nu conține norme care să contravină dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție. În concluzie, obiecția de neconstituționalitate a art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 este neîntemeiată.

52. Analizând critica de neconstituționalitate privind art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate, Curtea reține că autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că acestea încalcă dispozițiile art.147 alin.(4) din Constituție, privind obligativitatea efectelor deciziilor Curții Constituționale, deoarece legiferează obligativitatea procedurii de informare cu privire la mediere, deși această procedură a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014, cu consecința nerespectării art.147 alin.(4) și a art.21 din Constituție.

53. Curtea constată că dispozițiile art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006] au un conținut similar cu cel anterior Deciziei Curții Constituționale, prin care legiuitorul a circumstanțiat materiile în care părțile erau ținute să facă dovada participării la ședința de informare. Modificarea prevăzută de textul de lege criticat constă în înlocuirea sintagmei „*că au participat la ședința de informare cu privire la avantajele medierii*”, cu sintagma „*că au încercat procedura medierii*”. Partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006, astfel cum este modificată prin legea criticată, are următorul

conținut: „În litigiile ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii sau al altei forme alternative de soluționare a conflictelor, părțile și/sau partea interesată, după caz, sunt ținute să facă dovada că au încercat procedura medierii, în următoarele materii:[...]”. Dovada încercării de mediere se face, potrivit art.2 alin.(1) în forma modificată prin legea criticată, cu un „certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea, în cazul în care părțile au parcurs doar ședința de informare, sau prin procesul-verbal de închidere a procedurii de mediere, conform art.57. În cazul în care una dintre părți refuză în scris participarea la mediere, nu răspunde invitației prevăzute la art.43 alin.(1) ori nu se prezintă la data fixată pentru mediere, se întocmește un proces-verbal, care se depune la dosarul instanței și nu constituie dovadă a încercării de mediere, conform art.60¹.” Potrivit art.56 alin.(1) din aceeași lege, „Procedura de mediere se încheie, după caz: a) prin încheierea unei înțelegeri între părți în urma soluționării conflictului; b) prin constatarea de către mediator a eșuării medierii; c) prin depunerea contractului de mediere de către una dintre părți.”

54. Având în vedere aceste dispoziții, Curtea reține că dovada încercării de mediere se face cu certificatul de informare sau prin procesul-verbal de închidere a procedurii de mediere, iar, în ipoteza în care una dintre părți refuză participarea la mediere sau nu răspunde invitației de mediere ori nu se prezintă la data fixată pentru mediere, procesul-verbal întocmit în acest sens nu constituie dovadă a încercării de mediere. Astfel, prin folosirea sintagmei „sunt ținute să facă dovada că au încercat procedura medierii”, cuprinsă în partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006, astfel cum au fost modificată prin art.I pct.16 din legea criticată, se instituie obligația părților de a încerca soluționarea litigiului prin mediere, dispunând ca părțile să facă dovada acestei încercări. Textul de lege criticat impune părților să încerce soluționarea litigiului prin mediere, ceea ce reprezintă o normă imperativă, care impune părților o anumită acțiune, iar nu o normă permisivă, care ar lăsa la

aprecierea părții alegerea unei anumite conduite, și anume aceea de a încerca sau nu soluționarea litigiului prin mediere.

55. Or, Curtea reține că, referitor la dispozițiile art.60¹ din Legea nr. 192/2006, prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014, par.29, a reținut că acest articol de lege „trebuie privit din prisma efectelor declarării ca neconstituționale a prevederilor art.2 alin. (1) și (1²) din Legea nr. 192/2006. Astfel, în cazul în care părțile vor opta pentru mediere, în scopul rezolvării diferendelor existente între ele, acestea se vor prezenta la ședința de informare cu privire la avantajele medierii doar în situația în care vor considera necesară participarea la o astfel de ședință, pentru informații și lămuriri cu privire la avantajele medierii.[...]. Participarea la ședința de informare nu va mai reprezenta, însă, o obligație pentru părți, ci o opțiune voluntară a persoanelor interesate să recurgă la o asemenea metodă alternativă, facultativă, de soluționare a conflictelor”.

56. Curtea constată că, deși legiuitorul a eliminat obligativitatea participării la ședința de informare asupra medierii, prin dispozițiile criticate s-a instituit obligația părților de a încerca soluționarea litigiului prin mediere, dispunând ca părțile să facă dovada acestei încercări, contrar celor avute în vedere în considerentele Deciziei nr.266 din 7 mai 2014, referitor la caracterul facultativ al procedurii de mediere.

57. Ținând cont de dispozițiile constituționale ale art.147 alin.(4), potrivit cărora, de la data publicării lor în Monitorul Oficial, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, Curtea constată că dispozițiile art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator contravin art.147 alin.(4) și art.21 din Constituție.

58. Analizând critica privind art.I pct.18 [cu referire la art.61 alin.(3) și (4) din Legea nr.192/2006] din legea supusă controlului de constituționalitate, autorii obiecției de neconstituționalitate din Dosarul nr.1018A/2018 susțin că, pentru

aceleași argumente ca cele referitoare la art.I pct.10 și la art.I pct.16 din legea criticată, dispozițiile art.61 alin.(3) și (4) din Legea nr.192/2006, introduse prin art.I pct.18 din aceasta, instituie un caracter imperativ procedurii de mediere. Cu privire la această critică, Curtea reține că, prin art.I pct.18 din legea criticată, se introduc în cuprinsul art.61 din Legea nr.192/2006, două noi alineate, cu următorul conținut:

„(3) În cazurile prevăzute la art.60¹, dacă odată cu primirea cererii de chemare în judecată, reclamantul nu a depus dovada că s-a încercat soluționarea conflictului prin mediere, instanța, odată cu comunicarea cererii de chemare în judecată, va solicita atât reclamantului, cât și pârâtului, să depună dovada că au încercat soluționarea pe cale amiabilă a litigiului, dacă o astfel de încercare a avut loc.

(4) În cazul în care până la data la care judecătorul fixează prin rezoluție, potrivit art.201 alin.(3) din Codul de procedură civilă, primul termen de judecată, niciuna dintre părți nu comunică instanței dovada prevăzută la alin.(2), instanța va solicita părților depunerea acesteia până la primul termen de judecată.”

59. Curtea observă că cele două texte criticate se aplică numai în ipoteza în care încercarea de soluționare a litigiului prin mediere a avut loc, textul art.61 alin.(3) precizând expres că se aplică cu o condiție, și anume, „dacă o astfel de încercare a avut loc”. În această ipoteză, instanța, odată cu comunicarea cererii de chemare în judecată, va solicita atât reclamantului, cât și pârâtului, să depună dovada că au încercat soluționarea pe cale amiabilă a litigiului. Este evident că, numai în cazul în care vor opta pentru a încerca medierea, părțile vor trebui să aducă dovada că s-a încercat soluționarea conflictului prin mediere. Prin urmare, prin cele două texte de lege criticate, nu este contrazis caracterul facultativ al procedurii de mediere, consacrat prin Decizia nr.266 din 7 mai 2014 și, în consecință, nu sunt încălcate dispozițiile art.147 alin.(4) din Constituție. În concluzie, obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.18 [cu referire la art.61 alin.(3) și (4) din

Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, este neîntemeiată.

60. Referitor la critica privind art.I pct.21 [cu referire la art.76 din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, autorul obiecției de neconstituționalitate în Dosarul nr.1167A/2018 susține că art. I pct. 21 din legea criticată – prin care se introduc două noi articole, art. 76 și 77 în Legea nr.192/2006 - încalcă art. 21, art. 124 alin. (3) și art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, deoarece obligă părțile să parcurgă procedura medierii, ceea ce constituie o îngrădire a accesului liber la justiție, stabilit de art. 21 din Constituție. Se susține că, deși modificările aduse Legii nr. 192/2006 nu prevăd o sancțiune pentru neparcurgerea procedurii, totuși norma imperativă referitoare la dispunerea trimiterii părților la mediere determină suspendarea litigiului în cauză. De asemenea, obligativitatea trimiterii cauzei de către judecător pentru mediere, în cauzele care nu au fost soluționate în termen de 18 luni de la înregistrare, reprezintă o modalitate de temporizare a procedurii judiciare, contrară dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul la un proces echitabil, sub aspectul duratei rezonabile a unui proces. În al doilea rând, se susține că această normă intră în contradicție cu prevederile art. 227 din Codul de procedură civilă și ale art.5 din Directiva 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008, ceea ce aduce atingere și dispozițiilor constituționale ale art.148 alin.(2) și (4). În al treilea rând, se susține că art.76 din legea criticată contravine art.124 alin.(3) din Constituție, deoarece, prin instituirea obligației de a dispune trimiterea părților la mediere, este eliminată posibilitatea judecătorului de a evalua circumstanțele cauzei și de a aprecia când anume este necesară o astfel de recomandare.

61. Cu privire la aceste critici, Curtea reține că, potrivit art.76 din Legea nr.192/2006, introdus prin art.I pct.21 din legea criticată, „*Judecătorul, în baza*

rolului activ, aplicând dispozițiile art.227 din Codul de procedură civilă, dispune trimiterea părților la mediere, în cauzele ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii, și care se află pe rolul primei instanțe de judecată de mai mult de 18 luni de la investirea acestora, fără a fi soluționate, exceptând cauzele în care acestea au încercat soluționarea prin mediere”. Curtea reține că, în prezent, art.227 din Codul de procedură civilă consacră caracterul facultativ al medierii, după cum urmează:

„(1) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii. În acest scop, el va solicita înfățișarea personală a părților, chiar dacă acestea sunt reprezentate. Dispozițiile art. 241 alin. (3) sunt aplicabile.

(2) În litigiile care, potrivit legii, pot face obiectul procedurii de mediere, judecătorul poate invita părțile să participe la o ședință de informare cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri. Când consideră necesar, ținând seama de circumstanțele cauzei, judecătorul va recomanda părților să recurgă la mediere, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecării. Medierea nu este obligatorie pentru părți.

(3) În cazul în care judecătorul recomandă medierea, părțile se vor prezenta la mediator, în vederea informării lor cu privire la avantajele medierii. După informare, părțile decid dacă acceptă sau nu soluționarea litigiului prin mediere. Până la termenul fixat de instanță, care nu poate fi mai scurt de 15 zile, părțile depun procesul-verbal întocmit de mediator cu privire la rezultatul ședinței de informare.

(4) Prevederile alin. (3) nu sunt aplicabile în cazul în care părțile au încercat soluționarea litigiului prin mediere anterior introducerii acțiunii.

(5) Dacă, în condițiile alin. (1) sau (2), părțile se împacă, judecătorul va constata învoiala lor în cuprinsul hotărârii pe care o va da. Dispozițiile art. 440 sunt aplicabile.”

62. Curtea observă, astfel, că textul de lege criticat modifică dispozițiile art.227 din Codul de procedură civilă, care reglementează posibilitatea/facultatea judecătorului de a recomanda părților să recurgă la mediere, și instituie obligația judecătorului de a dispune trimiterea părților la mediere, în cauzele ce pot face, potrivit legii, obiect al medierii (cauze prevăzute la art.60¹ din Legea nr.192/2006) și „care se află pe rolul primei instanțe de judecată de mai mult de 18 luni de la investirea acesteia, fără a fi soluționate”, exceptând cauzele în care părțile au încercat soluționarea prin mediere. Or, Curtea constată că această obligativitate a trimiterii părților la mediere, chiar limitată la anumite cauze și în anumite condiții, este contrară celor statuate prin Decizia Curții Constituționale nr.266 din 7 mai 2014, par.21, care consacră medierea ca fiind o procedură facultativă, alternativă și informală.

63. Având în vedere aceste considerente, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate care instituie obligația judecătorului de a dispune trimiterea părților la mediere, în ipotezele prevăzute de lege, îngădesc accesul liber al părților la justiție, fiind contrare dispozițiilor art.21 din Constituție, deoarece instituie caracterul obligatoriu al medierii, în aceste cazuri. Ținând cont de dispozițiile art.147 alin.(4) din Constituție, Curtea constată că dispozițiile art.I pct.21 [cu referire la art.76 din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator contravin art.21 și art.147 alin.(4) din Constituție.

64. Cât privește invocarea dispozițiilor constituționale ale art.124 alin.(3) privind independența judecătorilor și art.148 alin.(2) și (4) privind integrarea în Uniunea Europeană, Curtea reține că acestea nu au incidență în cauza de față.

65. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi, în ceea ce privește soluția

de prevăzută la pct.1 din dispozitiv, și cu majoritate de voturi, în ceea ce privește soluția prevăzută la pct.2 din dispozitiv,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de 96 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și deputați neafiliați și de Președintele României și constată că dispozițiile art.I pct.6 [cu referire la art.18 alin.(1¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.12 [cu referire la art.58 alin.(3) din Legea nr.192/2006] și ale art.I pct.18 [cu referire la art.61 alin.(3) și (4) din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de aceiași autori și constată dispozițiile art.I pct.10 [cu referire la art.43 alin.(2¹) din Legea nr.192/2006], ale art.I pct.16 [cu referire la partea introductivă a alin.(1) al art.60¹ din Legea nr.192/2006] și ale art.I pct.21 [cu referire la art.76 din Legea nr.192/2006] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 septembrie 2018.